

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार २००९ च्या अनुषंगाने सर्व व्यवस्थापनाच्या (स्थानिक स्वराज्य संस्था, शासकीय, खाजगी अनुदानित, अंशतः अनुदानित इ. सर्व) नवीन शाळा सुरु करणे, वर्ग जोडणे त्यानुषंगाने शाळांमधील संरचनात्मक बदल करणे आणि संचमान्यता याबाबतच्या निकषात सुधारणा करणेबाबत ...

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एसएसएन २०१८/(प्र.क्र.१/१८)/टीएनटी-२
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२.
तारीख: ०१ जानेवारी, २०१८.

वाचा :

- १) शासन निर्णय क्रमांक: शासन निर्णय क्र. शा.शि.व क्री.वि., क्र.एसएसएन २०१५/प्र.क्र.१६/१५/ टीएनटी २, दिनांक २८.०८.२०१५.
- २) शासन निर्णय क्रमांक: शासन निर्णय क्र.एसएसएन २०१५/प्र.क्र.१६/१५/टीएनटी-२, दिनांक ८.०१.२०१६
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: शासन निर्णय क्र.ई.गव्ह १५१७/प्र.क्र.१९/संगणक, दिनांक १४.०८.२०१७

प्रस्तावना :

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार २००९ च्या अनुषंगाने सर्व व्यवस्थापनाच्या (स्थानिक स्वराज्य संस्था, शासकीय, खाजगी अनुदानित, अंशतः अनुदानित इ.सर्व) नवीन शाळा सुरु करणे, वर्ग जोडणे त्यानुषंगाने शाळांमधील संरचनात्मक बदल करणे आणि संचमान्यतेचे सुधारित निकष विहित करणेबाबत शासन निर्णय दि.२८ ऑगस्ट, २०१५ रोजी निर्गमित करण्यात आला. सदर शासन निर्णयात पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय:

शासन निर्णयातील सुधारित निर्देश खालील प्रमाणे आहेत :-

- १) शासन निर्णय दिनांक २८.०८.२०१५ मधील निकषानुसार विद्यार्थी गटानुसार इ.१ ते इ.५ वी, इ.६ वी ते इ.८ वी व इ.९ वी ते इ.१० वी याप्रमाणे शिक्षक पदे मंजूर करण्यात येत आहेत. यामुळे मागील वर्षामध्ये एखाद्या गटातील विद्यार्थी संख्या कमी झाल्यास त्या गटातील निकषानुसार शिक्षक पदे कमी होतात परंतु त्याच शाळेतील अन्य गटात विद्यार्थी संख्या जास्त झाली असल्यास अतिरिक्त पद अनुज्ञेय होत नव्हते. यासाठी शाळेच्या एकूण मंजूर पदांच्या मर्यादेत एखाद्या गटात शिक्षक कमी होत असतील तर त्याच शाळेच्या अन्य गटात विद्यार्थी संख्येनुसार शिक्षकांचे पद अनुज्ञेय होईल.

२) शासन निर्णय दिनांक २८.०८.२०१५ मधील अ.क्र.२.३ नुसार इ.९ ते इ.१० वी साठी विद्यार्थी संख्येवर आधारित किमान ३ शिक्षक अनुज्ञेय आहेत. मात्र संच मान्यता करताना आतापर्यंत माध्यमनिहाय संचमान्यता झालेली नाही, या गटामध्ये विषयनिहाय अध्यापन पध्दत अवलंबविण्यात येत असल्यामुळे माध्यमनिहाय विद्यार्थी संख्या विचारात घेऊन संचमान्यता करण्यात यावी.

३) सन २०१७-१८ च्या संचमान्यतेसाठी Online Portal वर दिनांक २३.१०.२०१७ पर्यंत माहिती भरणे अपेक्षित आहे. मात्र ऑनलाईन पोर्टलवर विहीत मुदतीत माहिती भरलेली नाही, असे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे यावर्षापुरती दि.१.०१.२०१८ पर्यंत भरलेली माहिती ग्राह्य धरण्यात यावी.

४) शासन निर्णय क्र.ई गव्ह.१५१७/प्र.क्र.१९/संगणक, दिनांक १४.०८.२०१७ अन्वये सर्व विद्यार्थ्यांच्या आधार क्रमांकाची माहिती Student Portal वर नोंदविणे अनिवार्य करण्यात आले आहे. मात्र अद्याप विद्यार्थ्यांचे आधार कार्ड अद्ययावत करण्याची प्रक्रीया पूर्ण झालेली नसल्यामुळे उपरोक्त शासन निर्णयामधील अ.क्र.३.२ मधील सूचना संचमान्यतेसाठी विचारात घेण्यात येऊ नयेत.

२. संदर्भाधीन दिनांक २८.०८.२०१५ च्या शासन निर्णयातील अन्य आदेश/निकष तसेच लागू राहतील. सदर शासन निर्णयानुसार सन २०१७-१८ ची संचमान्यता करण्यात यावी. पुढील वर्षापासूनची संचमान्यता करणेबाबत स्वतंत्रपणे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०१०११८२७५८६०२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(चारुशीला चौधरी)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (शा.शि.व क्री.वि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
२. मा.मंत्री (सा.न्या.विशेष सहाय्य वि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
३. मा.मंत्री (आ.वि.वि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
४. मा.प्रधान सचिव, (शा.शि.व क्री.वि.) यांचे स्वीय सहाय्यक.मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
५. प्रधान सचिव, (सा.न्या.विशेष सहाय्य वि.) यांचे स्वीय सहाय्यक,मंत्रालय,मुंबई ४०० ०३२.
६. मा.प्रधान सचिव, (आदिवासी वि.वि.) यांचे स्वीय सहाय्यक.मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
७. आयुक्त, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

८. शिक्षण संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. शिक्षण संचालक, प्राथमिक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. शिक्षण संचालक, अल्पसंख्याक व प्रौढ शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
११. संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे.
१२. संचालक, महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे.
१३. राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई.
१४. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे.
१५. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य परिक्षा परिषद, पुणे.
१६. सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक नियोजन व प्रशिक्षण संस्था, औरंगाबाद.
१७. प्रशासकीय अधिकारी, राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था (बालचित्रवाणी), पुणे.
१८. सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक.
१९. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
२०. सर्व प्राचार्य, डाएट.
२१. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक, निरंतर).
२२. सर्व शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई.
२३. शालेय शिक्षण विभागातील सर्व कार्यासने.
२४. निवडनस्ती, टीएनटी-२.